

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

АНГЕЛОВ И ДРУГИ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 43586/04 г.)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

4 ноември 2010 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

04/02/2011

Това решение е окончателно при условията, посочени в чл. 44, ал. 2 от Конвенцията, но може да претърпи редакционни промени.

По делото на Ангелов и други срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение), заседаващ като Отделение в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,

Ренате Йегер (Renate Jaeger),

Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),

Марк Вилигер (Mark Villiger),

Мариана Лазарова Трайковска,

Здравка Калайджиева,

Гана Юдживска (Ganna Yudkivska), *съдии*,

и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на Отделението*,

след проведено закрито заседание на 12 октомври 2010 г.,

се произнесе със следното съдебно решение, постановено на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 43586/04 г.) срещу Република България, подадена на 26 ноември 2004 г. пред Съда на основание на чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от четирима български граждани – г-н Атанас Колев Ангелов, г-н Митко Томов Митев, г-н Христо Янков Янков и г-н Рангел Янков Янков ("жалбоподателите").

2. Жалбоподателите се представляват от г-жа С. Стефанова и г-н А. Атанасов – адвокати, практикуващи в град Пловдив. Българското правителство („Правителството“) е представлявано от своя агент, г-жа С. Атанасова от Министерството на правосъдието.

3. На 2 октомври 2008 г. Председателят на Пето отделение решава да изпрати уведомление до Правителството относно жалбата. Съдът решава също да се произнесе едновременно по допустимостта и по съществуването на жалбата (чл. 29, ал. 3 от Конвенцията).

4. На 11 февруари 2010 г. правителството внася **едностранна декларация** и приканва Съда да заличи жалбата от списъка с делата съгласно разпоредбите на Член 37 от Конвенцията.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

5. Жалбоподателите са родени съответно през 1971, 1962, 1966 и 1965 г. Вторият жалбоподател в момента изтърпява наказание в

Пловдивския затвор. Третият жалбоподател живее в Никозия, Кипър. Останалите жалбоподатели живеят в с. Стряма, България.

6. На 6 и 12 май 1992 г. полицията в гр. Раковски образува две производства за разследване на няколко кражби на овце и кози. Между 13 и 19 май 1992 г. жалбоподателите дават писмени обяснения и признават, че са извършили кражбите.

7. Производството е оставено без движение до м. януари 2002 г., когато следовател от полицията разпитва няколко свидетели и възлага две експертизи за определяне стойността на откраднатите животни. Между 21 и 24 януари 2002 г. следователят предявява обвинения срещу четиримата жалбоподатели.

8. На 15 март 2002 г. първият и третият жалбоподатели са разпитани в присъствието на съдия.

9. През м. ноември 2003 г. разследването приключва с изготвяне на обвинителен акт за кражба срещу жалбоподателите. На 1 юни 2004 г. те сключват съдебно споразумение с прокуратурата, като приемат кратки условни присъди. На съдебно заседание от същия ден Пловдивският районен съд потвърждава споразумението и прекратява делото. Решението на съда е окончателно.

ПРАВОТО

ИСКАНЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТО ЗА ЗАЛИЧАВАНЕ НА ЖАЛБАТА СЪГЛАСНО РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЧЛЕН 37 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

10. На 11 февруари 2010 г. Правителството внася едностранна декларация и признава, че производството в страната е продължило неоснователно дълго време, което е в нарушение на член 6, ал. 1 от Конвенцията, като предлага да заплати по 500 евро на всеки от жалбоподателите за претърпените имуществени и неимуществени вреди, както и за поетите разходи и разноси. Правителството приканва Съда да заличи жалбата съгласно разпоредбите на Член 37, ал. 1, б. „с” от Конвенцията.

11. В писмен отговор от 23 март 2010 г. жалбоподателите твърдят, че предложената сума не представлява достатъчно и справедливо обезщетение за претърпените от тях вреди, като настояват Съдът да продължи разглеждането на жалбата.

12. Съдът отбелязва, че при определени обстоятелства може да се сметне за уместно дадена жалба да бъде заличена по силата на член 37, ал. 1, б. „с” от Конвенцията въз основа на **едностранна декларация** от Правителството, което е ответник по делото, дори ако жалбоподателите желаят разглеждането на жалбата да продължи. При все това от конкретните обстоятелства по делото зависи дали

едностранната декларация дава достатъчно основания да се счете, че зачитането на правата на човека съгласно определенията в Конвенцията налага Съдът да продължи гледането на жалбата (вж. *Ташин Акар срещу Турция (Tahsin Acar v. Turkey)* (преюдициално възражение) [ГК], № 26307/95, § 75, ЕСПЧ 2003-VI, и *Кравчак срещу Полша (Krawczak v. Poland)* (№ 2), № 40387/06, § 18, 8 април 2008 г.).

13. С оглед на настоящото дело Съдът отбелязва, че макар в своята едностранна декларация Правителството да признава, че производството пред националния съд е продължило неоснователно дълго, на жалбоподателите не е предложено справедливо удовлетворение. Съдът счита, че сумата, предложена в декларацията като обезщетение за претърпените имуществени и неимуществени вреди, както и за поетите разходи и разноси, а именно 500 евро на жалбоподател, не е в подобаващо съответствие със сумите, присъдени от Съда за неимуществени вреди по сходни дела (вж. най-актуални решения по делата *Костов и Янков срещу България*, № 1509/05, § 31, 22 април 2010 г., и *Стефанов и Юруков срещу България*, № 25382/04, § 26, 1 април 2010 г.).

14. Поради тази причина Съдът счита, че Правителството не е дало достатъчно основание, за да се приеме, че зачитането на правата на човека, така както са определени в Конвенцията и протоколите към нея, не налага Съдът да продължи разглеждането на делото (вж. като различен случай *Желева и други срещу България* (реш.), № 274/04, 1 декември 2009 г.).

15. Предвид горното Съдът отхвърля искането на Правителството за заличаване на жалбата от списъка с делата според Член 37 от Конвенцията и съответно пристъпва към гледането на делото за допустимост и по същество.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 6, АЛ. 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

16. Жалбоподателите се оплакват, че продължителността на производството е несъвместима с изискването за „разумен срок“, предвидено в член 6, ал. 1 от Конвенцията, която гласи:

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно... основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него ..., има право на ... гледане на неговото дело в разумен срок, от [а] ... съд ...”

17. Правителството не е представило коментар.

18. Съдът отбелязва, че през м. май 1992 г., в хода на полицейско разследване жалбоподателите дават писмени обяснения и признават, че са извършили кражбите (вж. параграф 6 по-горе). Съдът смята, че с изискването на такива обяснения властите недвусмислено са уведомили жалбоподателите относно твърдяното обвинение, че последните са извършили престъпление (вж. *Стефанов и Юруков*, горесцитирано, § 15). В този смисъл следва да се приеме, че

жалбоподателите са били “обвинени” по смисъла на член 6, ал. 1. При все това периодът, който ще се вземе под внимание, започва да тече от 7 септември 1992 г., когато Конвенцията влиза в сила за България. Въпросният период приключва на 1 юни 2004 г., когато Пловдивският районен съд потвърждава съдебното споразумение между жалбоподателите и прокуратурата (вж. параграф 9 по-горе). По този начин производството е продължило единадесет години и девет месеца за една съдебна инстанция.

19. Съдът счита, че това оплакване не е явно необосновано по смисъла на чл. 35, ал. 3 от Конвенцията или недопустимо на други основания. Следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

20. Съдът припомня, че разумността на продължителността на производството следва да се преценява в светлината на обстоятелствата по делото и с оглед на следните критерии: сложността на делото, поведението на жалбоподателите и на съответните власти (вж., наред с много други източници, *Пелисие и Саси срещу Франция* (*Pélissier and Sassi v. France*) [ГК], № 25444/94, § 67, ЕСПЧ 1999-II).

21. Съдът често е установявал наличието на нарушения на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията по дела, повдигащи въпроси, сходни на този по настоящото дело (вж. *Стефанов и Юруков*, цитирано по-горе).

22. След запознаване с всички предоставени материали Съдът не вижда причина да достигне до различно заключение по настоящото дело. Съдът най-вече подчертава, че властите са останали почти бездейни за период от приблизително десет години (от 1992 г. до м. януари 2002 г., вж. параграфи 6 – 7 по-горе), като няма основание да се смята, че забавянето на производството е по вина на жалбоподателите. Освен това делото изглежда относително просто. В този смисъл, като взе предвид своята установена практика по този въпрос, Съдът счита, че по настоящото дело продължителността на производството е прекомерна и не отговаря на изискването за „разумен срок”.

23. Ето защо е налице нарушение на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията.

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

24. По-нататък жалбоподателите се оплакват на основание чл. 13 относно липсата на ефикасни средства за правна защита по отношение на прекомерната продължителност на производството срещу тях.

25. Член 13 гласи:

„Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.”

26. Правителството не е представило коментар.

27. Съдът отбелязва, че настоящото оплакване е във връзка с оплакването, разгледано по-горе, и следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

28. Предвид горната констатация (вж. параграф 23), че продължителността на производството е прекомерна, Съдът намира, че жалбоподателите са отправили “основателна претенция” по член 13.

29. Съдът отново напомня, че член 13 гарантира ефикасни правни средства за защита пред съответните национални власти за твърдяно нарушение на изискването по член 6, ал. 1, делото да бъде разгледано в разумен срок (вж. *Кудла срещу Полша (Kudła v. Poland)* [КГ], № 30210/96, § 156, ЕСПЧ 2000-XI).

30. Към дадения момент на Съда не са известни каквито и да е средства за правна защита, приложими по българския закон, за да се предотврати извършването или продължението на твърдяното нарушение, както и механизми за компенсиране на неговите последици (вж. *Герджиков срещу България*, № 41008/04, § 31, 4 февруари 2010 г., и *Стефанов и Юруков*, цитирано по-горе).

31. В тази връзка Съдът намира, че в настоящия случай е налице нарушение на член 13 от Конвенцията поради липсата във вътрешното право на каквито и да е ефикасни средства за правна защита срещу прекомерната продължителност на наказателното производство.

IV. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

32. Чл. 41 от Конвенцията гласи:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

A. Вреди

33. Жалбоподателите претендират 13 000 евро (EUR) по всяка точка като обезщетение за неимуществени вреди.

34. Правителството смята, че установяването на нарушение по делото само по себе си представлява достатъчно и справедливо обезщетение.

35. Съдът счита, че жалбоподателите би трябвало да са претърпели неимуществени вреди. Произнасяйки се по справедливост, Съдът присъжда на всеки от тях по 3 500 евро по настоящия иск, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими.

Б. Разноски

36. Жалбоподателите претендират 3 305 евро за разноски, направени пред Съда. Те искат присъдената сума за разноски да бъде преведена директно по банковата сметка на техните процесуални представители – г-жа Стефанова и г-н Атанасов.

37. Правителството намира, че този иск е прекомерен.

38. Според практиката на Съда жалбоподател има право на възстановяване на разноските само доколкото е доказано, че същите са действително и по необходимост направени и са в разумен размер. В този случай, като се имат предвид обстоятелствата по делото и горните критерии, Съдът намира за разумно да присъди сумата от 600 евро за разноски по всички искове, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими върху тази сума. Тази сума следва да бъде преведена директно по банковата сметка на процесуалните представители на жалбоподателите.

В. Лихва за забава

39. Съдът счита за подходящо лихвата за забава да бъде изчислена на основата на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка, с добавени три процентни пункта.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО:

1. *Отхвърля* искането на Правителството за заличаване на жалбата от списъка с дела;
2. *Обявява* жалбата за допустима;
3. *Постановява*, че е налице нарушение на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията;
4. *Постановява*, че е налице нарушение на чл. 13 от Конвенцията;
5. *Постановява*
 - (а) ответната държава да заплати на жалбоподателите в срок до три месеца от датата на влизане в сила на съдебното решение съгласно чл. 44, ал. 2 от Конвенцията долупосочените суми, преобразувани в левова равностойност по курса към датата на плащането;
 - (i) на всеки от жалбоподателите – по EUR 3 500 (три хиляди и петстотин евро) за неимуществени вреди, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими;

(ii) EUR 600 (шестстотин евро) за разноси общо на четиримата жалбоподатели, заедно с всички данъци, дължими върху тази сума, които да бъдат преведени директно по банковата сметка на техните процесуални представители – г-жа Стефанова и г-н Атанасов;

(б) след изтичане на горепосочения тримесечен срок до извършване на плащането върху горната сума се дължи проста лихва в размер, равен на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка за периода на забава, с добавени три процентни пункта;

6. *Отхвърля* останалата част от исковите претенции за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и оповестено в писмен вид на 4 ноември 2010 г. в съответствие с чл. 77, ал. 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар на Отделението

Пеер Лоренцен
Председател